

SOTAORPOJEN TUNNUSTAMINEN

UOLEVI UTRIAINEN

Oleellista ei ole jokin ulkonainen tunnus vaan se, että valtiolta on lopultakin virallisesti

pääministerin ja sosiaali- ja terveysministerin allekirjoittamalla asiakirjalla tunnustanut meidät sodista vakavasti kärsimään joutuneeksi ryhmäksi.

Tunnustamisen ja sotaorpouden osoittaa meille suunniteltu rintamerkki ja sitä varten laadittu tunnustamisasiakirja.

Tunnustuksen saaminen ei ole ollut helppoa, vaan se on vaatinut vuosikymmenen työn. Ehtona on ollut, että asiaan ei saa liittyä taloudellisia vaatimuksia. Tosin koko ajan on rivien välissä puhuttu avun saamisesta heikoimmassa asemassa oleville sotaorvoille, heitäkin joukossamme on. Usein esitetty kysymys keskustelussa viranomaisten kanssa oli, kuinka monta meitä vielä on jäljellä. Tähän ei valtiolla ollut vastausta, vaikka aikanaan huoltoeläkkeet on maksettu jonkinlaisen rekisterin

mukaan. Liitto käynnistikin mittavan, useita vuosia kestäneen projektin vielä elossa olevien sotaorpojen määrän selvittämiseksi.

Tällä projektilla Liitto onnistui kokoamaan 16 500 henkilön tiedot. Heistä noin kaksi kolmasosaa on yhdistysten jäseniä. Ilman yhdistysten suurta tietojenkeräysapua rekisteri olisi jäänyt toteuttamatta. Meitä voi vielä olla elossa 23 000 – 25 000 ja voi otaksua, että olemme sitkeähenkisiä.

Meitä koko ajan mukana olleita on hämmästyttänyt se ankara vastustus, joka varsinkin alkuvaiheessa on ollut leimaa antava. Ministeriöihin tehdyt anomukset palautuivat kielteisinä maininnalla, että tähän olette jo kaiken saaneet. Viitattiin sodanjälkeiseen, meitä koskevaan lainsäädäntöön. Näissä vastauksissa jäi huomiotta se, että tieto mahdollisista tuista ei kulkeutunut avuntarvitsijoille, koska asioista ei ilmoitettu henkilökohtaisesti. No! ehkä tarkoitus oli juuri se. Vastustusta on ollut myös joissakin meitä lähellä olevissa yhdistyksissä ja järjestöissä.

Liiton toimesta on myös viranomaisille kerrottu muiden sotaa käyneiden maiden tukitoimenpiteistä vaikeuksissa oleville tai yleisistä tukitoimista sotaorpojen hyväksi.

Loppujen lopuksi valtiolta sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikon avulla sai rahoituksen tunnustamiseen ja sotaorpoutta osoittavan ulkoisen merkin tekemiseen jokaiselle sotaorvolle. Rahoitus saatiin Raha-automaattiyhdistyksen kautta.

Tunnustaminen on erittäin myönteinen ele meitä kohtaan.

Tuen saamiseksi sotaorvoille tehtiin kansanedustajien toimesta eduskunnassa kuusi kirjallista kysymystä, yksi talousarvioaloite ja kaksi toimenpideoitetta. Tämän lisäksi Liiton hallituksen edustajat tapasivat eduskuntaryhmien puheenjohtajat.

Liiton hallituksen edustajat olivat myös sosiaalivaliokunnan kuultavana ja vierailivat useita kertoja sosiaali- ja terveysministeriössä.

On ilman muuta selvää, että tunnustaminen merkkeineen merkitsee henkisesti meille paljon, koska monista asioista on pitänyt kauan vaieta, mutta taloudellisessa mielessä se ei ketään auta. Tässä onkin sitten haastetta seuraaville vuosille.

Merkin on suunnitellut Lappeenrantalaistaiteilija Aimo Vuorinen ja sen on valmistanut Turun Merkki-mitali Oy. Rahoituksen tähän, kuten koko projektiin on osoittanut Raha-automaattiyhdistys (RAY), Liiton Sosiaali- ja terveysministeriöön osoittaman anomuksen perusteella.

Uolevi Utriainen